

FSMA_2021_07 dd. 2/03/2021

MiFID werkprogramma Productgovernance

Samenvatting/Doelstelling:

De gereguleerde ondernemingen (hierna “ondernemingen”) die financiële instrumenten vervaardigen of verkopen, moeten aan de productgovernancevereisten van MiFID II beantwoorden. Deze verschillen naargelang de rol die de ondernemingen hierbij invullen.

De FSMA wil de ondernemingen bijstaan bij de naleving van deze nieuwe productgovernancevereisten door hen een werkprogramma ter beschikking te stellen. Dit werkprogramma bevat een synthese van de productgovernanceregels en is een hulpmiddel voor de ondernemingen bij de naleving van deze gedragsregels.

Deze mededeling is ook van toepassing op makelaars in bank- en beleggingsdiensten bij de uitoefening van hun bemiddelingsactiviteit.

1. MiFID II voerde nieuwe productgovernancevereisten in voor ondernemingen die financiële instrumenten vervaardigen (“fabrikanten”) of verkopen (“distributeurs”)

MiFID II voerde nieuwe regels in over productgovernance.¹ Deze regels bevatten verschillende vereisten voor:

- ondernemingen die financiële instrumenten en gestructureerde deposito’s (hierna “producten”) vervaardigen (“fabrikanten” of “ontwikkelaars”); en,
- ondernemingen die producten of beleggings- of nevendiensten aanbieden, aanbevelen of verkopen (“distributeurs”).

Ontwikkelaars moeten onder meer aan de volgende vereisten voldoen:

- Zij beschikken over een aangepast productgoedkeuringsproces.
- Zij bepalen een positieve en negatieve potentiële doelmarkt voor ieder product en een bijhorende distributiestrategie.
- Zij bezorgen de distributeurs alle nodige informatie over de producten, het gebruikte productgoedkeuringsproces en de doelmarkt.
- Zij evalueren deze producten en de bijhorende distributiestrategie regelmatig.

Distributeurs moeten onder meer aan de volgende vereisten voldoen:

- Zij treffen maatregelen om van de ontwikkelaars de nodige informatie te verkrijgen over de producten die zij aan hun cliënten willen aanbieden.
- Zij beschikken over een aangepast productgoedkeuringsproces waarin zij beoordelen of de aan te bieden producten en de voorgenomen distributiestrategie aan de behoeften van hun cliënten kunnen beantwoorden.

- Zij bepalen de positieve en negatieve werkelijke doelmarkt van de producten, zelfs indien de ontwikkelaar de doelmarkt niet heeft bepaald.
- Zij evalueren deze producten en de bijhorende distributiestrategie regelmatig.
- Zij verstrekken ontwikkelaars informatie over de verkoop van de producten, waaronder de verkoop van producten in de negatieve doelmarkt.

ESMA heeft de vereisten over het bepalen van de doelmarkt verder toegelicht in Richtsnoeren.²

2. Het werkprogramma productgovernance van de FSMA kan als hulpmiddel voor de ondernemingen dienen

Het werkprogramma van de FSMA biedt synthese van de toepasselijke gedragsregels dat als praktische leidraad voor de ondernemingen kan dienen. Dit werkprogramma vormt een bijlage van deze mededeling.

De FSMA stelt dit werkprogramma aan de ondernemingen ter beschikking als hulpmiddel. Het staat hun vrij om ze aan te passen aan de aard, de omvang en de complexiteit van hun activiteiten, de beleggingsdiensten en de producten die zij aanbieden.

Het werkprogramma heeft geen dwingende juridische waarde. Het wijkt niet af van de bestaande reglementering.

De FSMA hanteert enkel het wettelijk kader als referentie bij haar controles.

De ondernemingen beslissen zelf hoe zij zich organiseren om gedragsregels na te leven. Zij moeten wel in staat zijn om aan de FSMA aan te tonen dat de maatregelen die zij hebben genomen om de naleving van de productgovernancevereisten te garanderen, relevant en exhaustief zijn.

Deze mededeling en het werkprogramma in bijlage zijn beschikbaar op de website van de FSMA.

3. Het werkprogramma hanteert een gelijkaardige structuur als de MiFID I-werkprogramma's van de FSMA

Het werkprogramma bevat een gelijkaardige structuur als de werkprogramma's die de FSMA in 2013 over de gedragsregels onder MiFID I publiceerde.

Het werkprogramma bevat in de verticale kolommen een aantal vaste onderdelen:

- het onderwerp (kolom 'Topic');
- de verwijzing naar de relevante regelgeving (kolom 'Legal framework');
- de vereisten die de reglementering voorschrijft (kolom 'Legal requirements');
- de minimale procedures en krachtlijnen waarin de reglementaire vereisten worden vertaald (kolom 'Expected procedures/guidelines');
- de 'Test of design';
- de 'Test of effectiveness';
- de beoordeling en commentaar door de gereguleerde onderneming of tussenpersoon (kolom 'Comments/Evaluation from the financial institution');

- de ‘Mitigating factors’ en commentaren van het management (kolom ‘Mitigating factors/Management’s comments’).

Het werkprogramma bevat een aantal hoofdstukken die de horizontale rijen opdelen:

- de na te leven verplichtingen voor fabrikanten en distributeurs;
- informatieverstrekking aan de cliënten;
- evaluatie (herziening) en monitoring.

Het testen van de productgovernanceprocedures en controles houdt een beoordeling in van:

- het ontwerp van de procedures (de ‘test of design’); en,
- de operationele doeltreffendheid en de permanente toepassing van deze procedures (de ‘test of effectiveness’).

Het werkprogramma bevat geen voringevulde ‘test of design’ en/of ‘test of effectiveness’. Het is de verantwoordelijkheid van de ondernemingen om de relevante testen zelf te bepalen.

4. De vermelding van de rechtsbronnen in het werkprogramma gebeurt volgens een vaststaande methodologie en definitie

Het werkprogramma bevat in de kolom ‘Legal Framework’ de relevante regelgeving die verwijzingen kan bevatten naar de Level 1-, Level 2- en Level 3-bepalingen.³ Het werkprogramma herneemt deze logica als volgt:

- Het ‘Legal Framework’ vermeldt eerst de omgezette bepalingen van de MiFID II-richtlijn⁴ (Level 1-bepalingen), verder geklasseerd volgens datum van afkondiging van de omzettingwet (oudste eerst).
- Daarna komen de Level 2-bepalingen aan bod. Deze omvatten de bepalingen van het KB MiFID-uitvoering 19 december 2017 en de bepalingen van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016⁵. Wanneer het ‘Legal framework’ van een bepaald ‘Topic’ beide uitvoeringsregelingen bevat, dan vermeldt ze deze in chronologische volgorde volgens datum van afkondiging.
- Tot slot vermeldt het ‘Legal Framework’ de relevante Level 3-bepalingen. De verwijzingen naar de Q&A van ESMA⁶ komen eerst. Daarna volgen de verwijzingen naar andere Richtsnoeren van ESMA, verder chronologisch geklasseerd volgens datum van publicatie.

De FSMA hanteert de volgende definities bij de weergave van de rechtsbronnen in het ‘Legal Framework’:

Trefwoord	Volledige benaming
Bankwet 25 april 2014	Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.

Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016	Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn.
KB MiFID-uitvoering 19 december 2017	Koninklijk Besluit van 19 december 2017 tot bepaling van nadere regels tot omzetting van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten.
Q&A on MiFID II and MiFIR investor protection and intermediaries topics - ESMA35-43-349	Questions and answers on MiFID II and MiFIR investor protection and intermediaries topics, ESMA35-43-349.
Richtsnoeren voor productgovernanceverplichtingen van MiFID II – ESMA35-43-620	Richtsnoeren van ESMA voor productgovernanceverplichtingen van MiFID II, ESMA35-43-620, 5 februari 2018.
Wet Toegang Beleggingsdienstenbedrijf 25 oktober 2016	Wet van 25 oktober 2016 betreffende de toegang tot het beleggingsdienstenbedrijf en betreffende het statuut van en het toezicht op de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies.
Wet Toezicht Financiële Sector 2 augustus 2002	Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

5. Deze mededeling is van toepassing op ondernemingen die in België beleggingsdiensten verrichten en op makelaars in bank- en beleggingsdiensten

Deze mededeling is van toepassing op de volgende ondernemingen voor zover zij in België beleggingsdiensten verrichten⁷:

- de kredietinstellingen naar Belgisch recht;
- de beleggingsondernemingen naar Belgisch recht;
- de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht;
- de beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht;
- de in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en beheervenootschappen van (alternatieve) instellingen voor collectieve belegging die ressorteren onder het recht van een andere EER-lidstaat;
- de in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en beheervenootschappen van (alternatieve) instellingen voor collectieve belegging die onder het recht van derde landen ressorteren.^{8 9}

De mededeling is ook van toepassing op makelaars in bank- en beleggingsdiensten bij de uitoefening van hun bemiddelingsactiviteit.¹⁰

Bijlage: Werkprogramma productgovernance

-
- ¹ Art. 27, §§ 2 en 3 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna: “Wet Toezicht Financiële Sector 2 augustus 2002”); art. 21-23 van het Koninklijk Besluit van 19 december 2017 tot bepaling van nadere regels tot omzetting van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten (hierna: “KB MiFID-uitvoering 19 december 2017”).
 - ² Richtsnoeren van ESMA voor productgovernanceverplichtingen van MiFID II, ESMA35-43-620, 5 februari 2018.
 - ³ MiFID II is opgesteld met gebruik van een getrapte 4-levelbenadering voor de verdere uitwerking en implementatie van deze regelgeving. Het eerste niveau (‘Level 1’) bevat de basisbeginselen van de reglementering, gebaseerd op de politieke basiskeuzes die werden genomen. Het tweede niveau (‘Level 2’) bevat de reguleringsnormen of uitvoeringsnormen waarbij concrete invulling wordt gegeven aan de basisbeginselen die in Level 1 werden vastgesteld. Het derde niveau (‘Level 3’) bestaat uit de aanbevelingen en richtsnoeren van ESMA om de toezichtspraktijken –en interpretaties verder te verduidelijken en te convergeren. Tot slot is er het vierde niveau (‘Level 4’) dat de controle door ESMA omvat op de toepassing en de naleving van de reglementering door de lidstaten.
 - ⁴ Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU.
 - ⁵ Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn.
 - ⁶ Questions and answers on MiFID II and MiFIR investor protection and intermediaries topics, ESMA35-43-349.
 - ⁷ Art. 26 Wet Toezicht Financiële Sector 2 augustus 2002, art. 219, § 3, van de wet van 3 augustus 2012 betreffende de instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van Richtlijn 2009/65/EG en de instellingen voor belegging in schuldvorderingen en art. 39 van de wet van 19 april 2014 betreffende de alternatieve instellingen voor collectieve belegging en hun beheerders.
 - ⁸ Ondernemingen die ressorteren onder het recht van een derde land en die bij ESMA geregistreerd zijn conform artikel 46 tot 49 van Verordening 600/214 vallen dus niet onder het toepassingsgebied van deze mededeling.
 - ⁹ Art. 14 Wet van 25 oktober 2016 betreffende de toegang tot het beleggingsdienstenbedrijf en betreffende het statuut van en het toezicht op de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies.
 - ¹⁰ Art. 4, 1°, 2° en 4° en art. 13 van de Wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten.